

HSG TOÁN 9 MÊ LINH 2023-2024

Câu 1: (5 điểm)

- Giải phương trình: $\sqrt[3]{2-x} = 1 - \sqrt{x-1}$.
- Cho $S = \left(1 - \frac{2}{2.3}\right) \left(1 - \frac{2}{3.4}\right) \dots \left(1 - \frac{2}{2020.2021}\right)$ là một tích của 2019 thừa số. Tính S (kết quả để dưới dạng phân số tối giản)

Câu 2: (5 điểm)

- Biết a, b là các số nguyên dương thỏa mãn $a^2 - ab + b^2$ chia hết cho 9, chứng minh rằng cả a và b đều chia hết cho 3.
- Tìm tất cả các số nguyên dương n sao cho $9^n + 11$ là tích của k ($k \in \mathbb{N}, k \geq 2$) số tự nhiên liên tiếp.

Câu 3: (3 điểm)

- Cho x, y, z là các số thực dương nhỏ hơn 4. Chứng minh rằng trong các số $\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y}, \frac{1}{y} + \frac{1}{4-z}, \frac{1}{z} + \frac{1}{4-x}$ luôn tồn tại ít nhất một số lớn hơn hoặc bằng 1.
- Với các số thực dương a, b, c thay đổi thỏa mãn điều kiện $a^2 + b^2 + c^2 + 2abc = 1$, tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P = ab + bc + ca - abc$

Câu 4 (6 điểm)

Cho tam giác ABC vuông tại A ($AB < AC$). Đường tròn (I) nội tiếp tam giác ABC tiếp xúc với các cạnh BC, CA, AB lần lượt tại D, E, F. Gọi S là giao điểm của AI và DE

- Chứng minh tam giác IAB đồng dạng với tam giác EAS.
- Gọi K là trung điểm của AB và O là trung điểm của BC. Chứng minh rằng ba điểm K, O, S thẳng hàng
- Gọi M là giao điểm của KI và AC. Đường thẳng chứa đường cao AH của tam giác ABC cắt đường thẳng DE tại N. Chứng minh rằng $AM = AN$

Câu 5: (1 điểm)

Xét bảng ô vuông cỡ 10×10 gồm 100 hình vuông có cạnh 1 đơn vị. Người ta điền vào mỗi ô vuông của bảng một số nguyên tùy ý sao cho hiệu hai số được điền ở hai ô chung cạnh bất kỳ đều có giá trị tuyệt đối không vượt quá 1. Chứng minh rằng tồn tại một số nguyên xuất hiện trong bảng ít nhất 6 lần.

ĐÁP ÁN

Câu 1:

a) Giải phương trình: $\sqrt[3]{2-x} = 1 - \sqrt{x-1}$.

ĐKXĐ: $x \geq 1$

$$\text{Đặt } \begin{cases} a = \sqrt[3]{2-x} \\ b = \sqrt{x-1} \end{cases} \text{ với } a \leq 1, b \geq 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a^3 = 2-x \\ b^2 = x-1 \end{cases} \Rightarrow a^3 + b^2 = 1$$

Từ (*) ta có: $a = 1 - b \Rightarrow b = 1 - a$

Thay $b = 1 - a$ vào hệ thức $a^3 + b^2 = 1 \Rightarrow a^3 + (1-a)^2 = 1 \Leftrightarrow a^3 + a^2 - 2a + 1 = 1$

$$\Leftrightarrow a^3 + a^2 - 2a = 0 \Leftrightarrow a(a^2 + a - 2) = 0 \Leftrightarrow a(a+2)(a-1) = 0$$

*. Nếu $a = 0$ (thỏa mãn) $\Rightarrow b = 1$. Ta được $\begin{cases} 2-x=0 \\ x-1=1 \end{cases} \Leftrightarrow x=2$ (Thỏa mãn ĐKXĐ)

*. Nếu $a+2=0 \Leftrightarrow a=-2 \Rightarrow b=3$ Ta được $\begin{cases} 2-x=-8 \\ x-1=9 \end{cases} \Leftrightarrow x=10$ (Thỏa mãn ĐKXĐ)

*. Nếu $a-1=0 \Leftrightarrow a=1 \Rightarrow b=0$. Ta được $\begin{cases} 2-x=1 \\ x-1=0 \end{cases} \Leftrightarrow x=1$ (Thỏa mãn ĐKXĐ)

Vậy phương trình có tập nghiệm $S = \{1; 2; 10\}$

b) $S = \left(1 - \frac{2}{2.3}\right) \left(1 - \frac{2}{3.4}\right) \dots \left(1 - \frac{2}{2020.2021}\right)$.

Với $n \in \mathbb{N}$ ta có: $1 - \frac{1}{n(n+1)} = \frac{n^2+n-2}{n(n+1)} = \frac{(n-1)(n+2)}{n(n+1)}$

Áp dụng kết quả trên đó ta có:

$$S = \frac{1.4}{2.3} \cdot \frac{2.5}{3.4} \cdot \frac{3.6}{4.5} \dots \frac{2019.2022}{2020.2021} = \frac{(1.2.3 \dots 2019)(4.5.6 \dots 2022)}{(2.3.4 \dots 2020)(3.4.5 \dots 2021)} = \frac{1.2022}{2020.3} = \frac{337}{1010}$$

Vậy $S = \frac{337}{1010}$

Câu 2:

a) Ta có: $(a^2+ab+b^2):0 \Rightarrow 4(a^2+ab+b^2):9$

$$\Rightarrow [(2a-b)^2+3b^2]:9$$

Mà $3b^2:3$ nên $(2a-b)^2:3$ mà 3 là số nguyên tố nên $(2a-b):3$

$$(2a-b):3 \Rightarrow (2a-b)^2:9$$

Từ (1) và (2) $\Rightarrow 3b^2:9 \Rightarrow b^2:3$ mà 3 là số nguyên tố $\Rightarrow b:3$.

$$(2a-b):3 \text{ và } b:3 \Rightarrow 2a:3 \text{ mà } (2;3)=1 \text{ nên } a:3$$

Vậy cả a và b đều chia hết cho 3.

b) Ta có tích của từ ba số tự nhiên liên tiếp trở lên thì chia hết cho 3

Theo đề bài 9^n+11 là tích k số tự nhiên liên tiếp mà 9^n+11 không chia hết cho 3 nên $k=2$

Đặt $9^n+11=a(a+1)$ với a là số nguyên dương

$$9^n+11=a(a+1) \Leftrightarrow 4.9^n+45=4a^2+4a+1$$

$$\Leftrightarrow (2a+1)^2-(2.3^n)^2=45 \Leftrightarrow (2a+1-2.3^n)(2a+1+2.3^n)=45$$

Vì a, n nguyên dương và $2a+1+2.3^n \geq 9$ nên xảy ra các trường hợp sau:

$$\text{TH1: } \begin{cases} 2a+1-2.3^n=9 & (1) \\ 2a+1+2.3^n=5 & (2) \end{cases}$$

Từ (1) và (2) ta có $4a+2=14 \Leftrightarrow a=3 \Rightarrow 9^n+11=12 \Leftrightarrow 9^n=1 \Leftrightarrow n=0$ (Loại)

$$\text{TH2: } \begin{cases} 2a+1-2.3^n=15 & (3) \\ 2a+1+2.3^n=3 & (4) \end{cases}$$

Từ (3) và (4) ta có $4a+2=18 \Leftrightarrow a=4 \Rightarrow 9^n+11=20 \Leftrightarrow 9^n=9 \Leftrightarrow n=1$ (thỏa)

$$\text{TH3: } \begin{cases} 2a+1-2.3^n=45 & (5) \\ 2a+1+2.3^n=1 & (6) \end{cases}$$

Từ (5) và (6) ta có $4a+2=46 \Leftrightarrow a=11 \Rightarrow 9^n+11=132 \Leftrightarrow 9^n=121 \Leftrightarrow n \in \emptyset$

Vậy $n=1$.

Câu 3:

a) Ta có $\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y} > 0; \frac{1}{y} + \frac{1}{4-z} > 0; \frac{1}{z} + \frac{1}{4-x} > 0$

Theo bất đẳng thức Cauchy Schwarz ta có:

$$36 = \left(\sqrt{x} \cdot \frac{1}{\sqrt{x}} + \sqrt{4-y} \cdot \frac{1}{\sqrt{4-y}} + \sqrt{y} \cdot \frac{1}{\sqrt{y}} + \sqrt{4-z} \cdot \frac{1}{\sqrt{4-z}} + \sqrt{z} \cdot \frac{1}{\sqrt{z}} + \sqrt{4-x} \cdot \frac{1}{\sqrt{4-x}} \right)^2$$

$$\leq (x+4-y+y+4-z+z+4-x) \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y} + \frac{1}{y} + \frac{1}{4-z} + \frac{1}{z} + \frac{1}{4-x} \right)$$

$$\Leftrightarrow 36 \leq 12 \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y} + \frac{1}{y} + \frac{1}{4-z} + \frac{1}{z} + \frac{1}{4-x} \right)$$

$$\Leftrightarrow \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y}\right) + \left(\frac{1}{y} + \frac{1}{4-z}\right) + \left(\frac{1}{z} + \frac{1}{4-x}\right) \geq 3 \quad (*)$$

Giả sử 3 số $\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y}, \frac{1}{y} + \frac{1}{4-z}, \frac{1}{z} + \frac{1}{4-x}$ đều nhỏ hơn 1

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y}\right) + \left(\frac{1}{y} + \frac{1}{4-z}\right) + \left(\frac{1}{z} + \frac{1}{4-x}\right) < 1+1+1=3 \text{ (trái với *)}$$

Do đó trong các số $\frac{1}{x} + \frac{1}{4-y}, \frac{1}{y} + \frac{1}{4-z}, \frac{1}{z} + \frac{1}{4-x}$ luôn tồn tại ít nhất một số lớn hơn hoặc bằng 1

b)

$$\text{Ta có } 2P = 2(ab+bc+ca) - 2abc$$

$$2(ab+bc+ca) + a^2 + b^2 + c^2 - 1 \text{ vì } (-2abc = a^2 + b^2 + c^2 - 1)$$

$$\dot{=} (a+b+c)^2 - 1$$

$$\text{Mặt khác: } a^2 + b^2 + c^2 + 2abc = 1$$

$$\Leftrightarrow a^2b + 2abc + c^2 = 1 - a^2 - b^2 + a^2b^2$$

$$\Leftrightarrow (ab+c)^2 = (1-a^2)(1-b^2)$$

$$\text{Từ } a^2 + b^2 + c^2 + 2abc = 1 \Rightarrow a^2 < 1, b^2 < 1 \Rightarrow 1 - a^2 > 0, 1 - b^2 > 0$$

Theo bất đẳng thức AM - GM với hai số $1 - a^2, 1 - b^2$ ta có:

$$(ab+c)^2 = (1-a^2)(1-b^2) \leq \left(\frac{2-a^2-b^2}{2}\right)^2$$

$$\Leftrightarrow ab+c \leq \frac{2-a^2-b^2}{2}$$

$$\Leftrightarrow c \leq \frac{2-(a+b)^2}{2} \quad (1)$$

Mặt khác theo bất đẳng thức AM - GM với hai số $(a+b)^2$ và 1 ta có:

$$(a+b)^2 + 1 \geq 2 \cdot \sqrt{(a+b)^2 \cdot 1} = 2(a+b)$$

$$\Rightarrow a+b \leq \frac{(a+b)^2 + 1}{2} \quad (2)$$

$$\text{Từ (1) và (2) ta có: } a+b+c \leq \frac{(a+b)^2 + 1}{2} + \frac{2-(a+b)^2}{2} = \frac{3}{2}$$

$$= 180^\circ - \frac{180^\circ - \widehat{C}}{2} = 90^\circ + \frac{\widehat{C}}{2}$$

Suy ra $\widehat{AIB} = \widehat{AES} = 90^\circ + \frac{c}{2}$

Mặt khác $\widehat{EAS} = \widehat{IAB}$ (tính chất tia phân giác)

Do đó $\triangle IAB \cong \triangle EAS$ (g-g)

b)

Ta có $\triangle IAB \cong \triangle EAS$ (g-g) suy ra $\widehat{ASE} = \widehat{ABI} = \widehat{IBD}$

Tứ giác IBDS có $\widehat{IBD} + \widehat{ISD} = \widehat{ASE} + \widehat{ISD} = 180^\circ \Rightarrow$ Tứ giác IBDS nội tiếp

Suy ra $\widehat{ISB} = \widehat{IDB} = 90^\circ$ (Góc nội tiếp cùng chắn cung BI nhỏ) mà $\widehat{IAB} = \frac{1}{2} \widehat{BAC} = 45^\circ$

(Tính chất tia phân giác) suy ra $\triangle ASB$ vuông cân tại S

$\triangle ASB$ vuông cân tại S có SA là đường trung tuyến nên SA là đường trung trực của AB. (*)

Mặt khác $\triangle ABC$ vuông có AO là trung tuyến nên $OA = OB = \frac{1}{2} BC$

Suy ra O thuộc đường trung trực của AB (**)

Từ (*) và (**) suy ra ba điểm K, O, S thẳng hàng

c)

Vì AI là tia phân giác của $\triangle AMK$ nên $\frac{AK}{AM} = \frac{IK}{IS}$ (1)

$IF \perp AM$ (cùng vuông góc với AB) $\Rightarrow \frac{IK}{IS} = \frac{FK}{FA}$ (định lý ta lét) (2)

Từ (1) và (2) $\Rightarrow \frac{AK}{AM} = \frac{FK}{FA}$ suy ra $\frac{AK}{FK} = \frac{AM}{AF}$ (3)

Mặt khác $ID \perp AN$ (cùng vuông góc với BC) $\Rightarrow \frac{AN}{ID} = \frac{SA}{SI}$ (Hệ quả định lý ta lét)

Mà $IF \perp KS$ (cùng vuông góc với AB) $\Rightarrow \frac{SA}{SI} = \frac{AK}{FK}$ nên $\frac{AN}{ID} = \frac{AK}{FK}$ (4)

Từ (3) và (4) ta có $\frac{AM}{AF} = \frac{AN}{ID}$

Tứ giác AEIF có $\widehat{EAF} = \widehat{AFI} = \widehat{AEI} = 90^\circ$ nên tứ giác AEIF là hình chữ nhật

Suy ra $AF = EI = ID$

Ta có $AF = ID$ và $\frac{AM}{AF} = \frac{AN}{ID}$ nên $AM = AN$

Câu 5:

Ta thấy hai ô vuông ở hai góc đối của hình vuông là xa nhau nhất

Gọi các số được điền vào mỗi ô vuông đó lần lượt là $a_1, a_2, a_3, \dots, a_{19}$

a_1	a_2	a_3	a_4	a_5	a_6	a_7	a_8	a_9	a_{10}
									a_{11}
									a_{12}
									a_{13}
									a_{14}
									a_{15}
									a_{16}
									a_{17}
									a_{18}
									a_{19}

Ta có

$$\Leftrightarrow -1 < a_1 - a_2 < 1$$

Tương tự ta có:

$$\Leftrightarrow -1 < a_2 - a_3 < 1$$

$$\dots\dots\dots; |a_1 - a_2| < 1$$

$$-1 < a_{18} - a_{19} < 1$$

Cộng từng vế các bất đẳng thức trên ta có:

$$-18 < a_1 - a_{19} < 18 \Leftrightarrow |a_1 - a_{19}| < 18$$

Vì $a_1, a_2, a_3, \dots, a_{19}$ là các số nguyên nên chỉ có tối đa 19 số nguyên khác nhau được điền vào trong bảng

Có 100 ô vuông trên bảng nên theo nguyên lý Dirichle thì sẽ có một số xuất hiện trên bảng ít nhất là $\left\lceil \frac{100}{19} \right\rceil + 1 = 6$ (lần)